

Namesto dobrih kupcev pošiljate ljudstvu politične hujskače, — namesto podpore ga nadlegujete z zbircio, — namesto gospodarskih pribojškov mu pošiljate advokatske ekspenzarje, namesto avstrijskega patriotizma mu dajete srbofilstvo, — namesto ljudskih šol mu dajete prvaške „teatre“, — namesto poštenih kmet-skih mladeničev vstvarjate „čuke“, ki zapravljajo po gostilnah čas in veselje do dela, — to je vaša račun, vi slovenski voditelji!

Seveda, tega računa vi sami ne bode napravili! Ali dogoditi se zamore, da bode enkrat zapeljano ljudstvo na ta način z vami obračunalo!

Politični pregled.

Državni zbor bi imel letos prav kmalu skupaj stopiti. Govorilo se je, da prične zasedanje že s 15. septembrom. Ali zdaj se je sklicanje zopet do 15. oktobra preložilo, to pa z ozirom na sprava pogajanja v Galiciji in na Češkem. Kajti od teh pogajanj je odvisno, je-li bode državni zbor delal, ali pa zopet v obstrukciji čas in denar davkoplačevalcev zapravljaj.

Veliki manevri, kakor jih v takem obsegu še od časa Radetzkega ni bilo, vršili se bodo letoš koncem avgusta in začetkem septembra in sicer na Ogrskem v gozdu Bakony ter v severno od njega ležečih pokrajinah. Ti manevri se vršijo „mit Kriegsstand“, to se pravi, da bode število posameznih oddelkov tako močno kakor v vojni. V ta namen se bode združilo po dve mirovni diviziji v eno vojno divizijo.

Zopet špijon! V Lafranuu na južnem Tirolskem zaprli so inženirja Michaela Pajera, ki je bil stavbeni vodja ob meji zgrajenih vojaških utrd. Dolžijo ga izdajstva vojaških tajnosti. Pajer je že leta sem vohunil in pri temu velike svote zaslužil. Čudno, da oblast ni njegovih dohodkov kontrolirala. Kajti Pajer pošiljal je svoji v Brnu stanujoči ženi mesečno 2600 kron in je le za vožnjo vsak mesec čez 300 K porabil. Dokazalo se je, da sta Pajerju njegova žena in njegov najstarejši sin pomagala. Ženo so zaprli, ali sin je pravočasno „izginil“ in z njim tudi važni papirji. Pajer imel je stanovanje s 7 sobami, katerega pohištvo je vredno 60.000 K. Našli so pri njemu tudi 40 hranilničnih knjižic. Škoda, ki jo je Pajerjeva špijonaža povzročila, znaša več milijonov. In ako bi prišlo v zadnjih letih do vojne z Italijo, bi morda tisoči vojakov zaradi tega vohunstva svoje življenje izgubili.

Državno zrnje za setev. Poljedelsko ministerstvo je odredilo, da se kmetovalcem, ki za to prosijo, oddaja zrnje za setev. Vsak kmet pa sme zahtevati k večjem le 100 kil ene vrste zrnja; od drugih semen odda se le 10 kil. Cena se ravna po cenah borze blaga v Budimpešti. Nakupljeno zrnje sme se porabiti edino za setev.

Za avstrijski „Rdeči križ“ podarila je neka neimenovana dobrotnica na Dunaju veliko svoto 10.000 kron.

Umrl je nadžupan v Budimpešti dr. Heltai. Izvrševal je le kratko časa svoj posel. Klerikalci so mu bili hudi nasprotniki, kèr je bil baje rojeni jud.

Lep lajtnant. Lajtnant 31. lovskega bataljona Szekulics v Mitrovici, ki je srbske narodnosti, ukradel je erarju 1500 K in je dezertiral na Srbsko. Oblasti poskušajo, da tega čednega gospoda nazaj dobijo. Po našem mnenju naj ga le tam pustijo; kajti na Srbskem postal bode kmalu general.

Opust rezervistov. Kakor poroča „Militärische Rundschau“, izvršili se bodo te dni veliki odpusti vsled balkanskih zmešnjav pod orožje poklicanih rezervistov, ki stojijo v Bozniji, Hercegovini ali Dalmaciji. Skrajni čas je, da se pošlje te zveste rezerviste domu, ki so domovini toliko žrtev prinesli.

Kolera v Bozniji. V bosanski vasi Gornja Tuzla dogodilo se je 6 slučajev aziatske kolere. Tri osebe so na kolero umrle. Tudi iz drugih krajev Boznije ter Hercegovine se poroča o posameznih slučajih zavlečene kolere, istotako iz Dalmacije. Oblast je odredila najstrožje predpise,

da se ta bolezen ne razširi. Seveda se je iz Srbije zavlekla.

Ime
MAGGI
jamči
za izvrstno kakovost
MAGGIjevih kock
po 5 vin. za 1/4 litra naj-finejše goveje juhe.
Le-ta so najboljše!
Blagovolite to upoštevati pri nakupovanju.

Balkanske zmešnjave.

Mir — sklenjen in podpisan.

Mirovna pogajanja v Bukarestu so imela torej v razmeroma kratkem času polni uspeh. Onemoglost od vseh strani napadene Bulgarije je ta uspeh seveda pospešila. Ali nikdo pač ne more prerokovati, kako dolgo bode ta mir trajal; kajti z Bulgarijo se je preveč krivično ravnalo. Mirovna pogodba, ki se je dnè 10. t. m. v Bukarestu podpisala, glasi se dobesedno tako-le:

„Mirovna pogodba med kraljem Bulgarije na eni strani in kralji Grške, Crnogore, Rumunske ter Srbije na druge strani:

Združeni v želji, da se sedanjemu med omenjenimi državami obstoječemu vojnemu stanju konec napravi, v želji po redu, prepojenosti z voljo, uresničiti mir med tako dolgo trpečimi narodi, sklenila so omenjena veličanstva, sprejeti končno veljavno mirovno pogodbo in so v ta namen sledeče pooblaščenice imenovala (sledijo imena delegatov).

Ko se je sporazum srečno dosegel, se je sklenilo:

Artikel 1: Med kraljem Bulgarije in ostalim vladarjem ter njih dedičem in naslednikom vladal bode mir in prijateljstvo.

Artikel 2: Nova meja med Rumunsko in Bulgarijo šla bode od Donave zgoraj Turukaje in končala južno od Ekrene ob Crnem morju. Izrecno je sklenjeno, da bode Bulgarija v najkasneje dveh letih obstoječe utrdbe od Rustinka, Šumia in v coni 20 kilometrov okoli Balčika odpravila. Mešana komisija bode tekom 15 dneh na lici mesta novo mejno linijo določila in razdelitev vsled nove mejne linije razdeljenih posesti izvršila. V slučaju nasprotujočega si mnenja odločil bode v zadnji instanci posebni razsodnik.

Artikel 3: Nova meja med Srbijo in Bulgarijo izšla bode od gore Partarica nastari meji, sledila stari bulgarsko-turški meji in vodni sredini med Vardarjem ter Strumo, razven zgornje doline Strumice, ki ostane pri Srbiji; končala bode pri gorovju Belasica, kjer se združijo z grško-bulgarsko mejo. Mešana komisija bode tekom 14 dneh novo mejno linijo določila in razdelitev vsled nove meje raztrganih posesti izvršila.

Artikel 4: Vprašanja, ki se tičejo stare srbsko-bulgarske meje, se bodejo v zmislu v zapisniku označenih sklepov urenila.

Artikel 5: Nova meja med Grško in Bulgarijo izšla bode od nove srbsko-bulgarske meje, tekla na viških gorovja Bela-

sica in končala na izlivu reke Mešice v Egejsko morje. Mešana komisija razsodišče določena sta kakor v prejšnjih artilerijskih in vojaških zakonodajnih predpisih. Izrecno je sklenjeno, da se Bulgarija že vsaki pravici na otok Kreta odpove.

Artikel 6: Glavnim taboriščem prvih in drugih meznih armad se bode podpis pogodbe sproti.

Bulgarska vlada se zaveže, da prične z drugim dnevom razoroženje. Vojaštvo, ki v okupacijski coni ene bojujočih se armad pošlje na druge kraje stare bulgarske pokrajine in se bode šele po izpraznitvi okupacijske v svoje navadne garnizije vrnilo.

Artikel 7: Izpraznitve bulgarskih krajin pričelo se bode takoj po demobilizaciji bulgarske armade in bode najmanje v 14 dneh končano.

Artikel 8: Med okupacijo bulgarske pokrajine obdržijo armade pravico revizivni gotovemu plačilu. Zamogle bodejo prosto na železnice v svrhu transporta vojaštva in drugih sredstev, brez da bi dajale oškodovani Bolniki in ranjenci stali bodejo pod varstvom omenjenih armad.

Artikel 9: Vse vojne jetnike se bodejo kolikor mogoče hitro nazaj dalo. Vlade bodejo obravnane neposrednih izdatkov za jetnike.

Artikel 10: Sedanja pogodba se bode tekom 15 dneh ali če mogoče še prej ratificirala (potrdila) in se bode izvajala v skladu s te pogodbe.

Kot potrdilo zgoraj stoječega pristajanja dotični pooblaščenici svoje podpise in pečate. Podano v Bukarestu, 10. avgusta 1913.

Balkanska vojna in njeni troški.

Naravnost grozovite svote denarja je balkanska vojna, ki je bila tudi ene najvejših svetovne zgodovine. Denarni ljudje stojijo udeleženi vladam prav blizu, cenijo svote tako-le:

Vojni troški:	
Bulgarija	2.200 milijonov
Srbija	1.200 „
Grška	600 „
Crnagora	20 „
Turčija	2.000 „

Skupaj . . . 6.020 milijonov

Ali nevarnost vojne je bila tudi za naše pejske vevlasti jako velika. Zato so imeli vevlasti mogočno oboroženje, ki je zahtevalo zopet sledeče stroške:

Rusija	700 milijonov
Avstro-Ogrska	600 „
Rumunija	300 „
Nemčija	700 „

Skupaj . . . 2.300 milijonov

Torej je izdala le srednja vzhodna Evropa zaradi balkanskih zmešnjav tekom zadnjih desetih mesecev okroglo 8.320 milijonov kron.

Pa to so le neposredni, naravnostni datki. Balkanske vojne pa so kostale življenje in zdravje okroglo pol milijona ljudi. Naravnost nepopisna pa je škoda, ki je vsled teh vojen gospodarstvo vseh zadetih držav.

Vsled vojne se je namreč mobiliziralo okroglo eno tretino za delo zmoranega prebivalstva na balkanskem polotoku. Kalkulirano gospodarstvo vsled tega trpelo, si ne mislimo. Vpoštevati je treba tudi neborovno divjaštva in zverinstva, ki so jih izvršile stoječe balkanske armade. Požgane vasi, oropane in uničene imetje, poklano prebivalstvo, so menja te vojne. Ta divjaštva so istotako žrla velikanske svote denarja. Ednako velika svote, ki so jih bile bojujoče se države v zemstvu za blago itd. dolžne; nadalje svote so jih imele v prizadetih državah od inozemskih investirane in ki se jih bode moralo prebivalstvo plačati. Ako se vse to vpošteva, namejejo mo do naravnost blaznih števil. Ni čudno, ot je po vsej Evropi postal „denar tako drag“ da povsod, prav povsod denarja primanjkuje, rabi

Glasm v Bakarestu sklenjene mirovne pogodbe in sklepov londonskih diplomatskih posvetovanj izgledal bude novi balkanski polotok ali tako-le:

Rumunska imela je doslej 131.353 km² (kvadratnih kilometrov), 6 milijonev prebivalcev; v bodoče imela bude 138.650 km² in 7.000.000 prebivalcev.

Bulgarija je štela pred vojno 96.345 km² in 4.400.000 prebivalcev; zdaj pa bude imela 134.000 km² in 5.000.000 prebivalcev.

Grška je imela doslej 64.650 km² in 3.000.000 prebivalcev; v bodoče bude imela 100.000 km² in čez 4.000.000 prebivalcev.

Srbija je imela do pogodbe 48.303 km² in 2.950.000 prebivalcev; zdaj bude imela okoli 100.000 km² in 4.000.000 prebivalcev.

Nanovo urednična država Albanija imela bude okoli 30.000 km² s 100.000 prebivalcev.

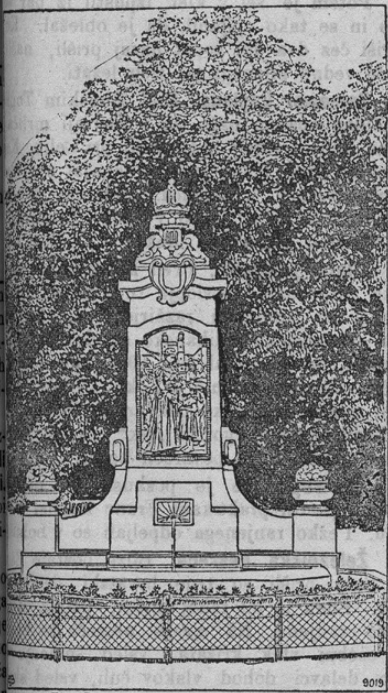
Črna gora imela je do sedaj 9.000 km² in 160.000 prebivalcev, zanaprej pa bude štela okoli 16.000 km² s 400.000 prebivalcev.

Evropejska Turčija, za katere kožo so v te krvave vojne izvršile, imela je pred letom v Evropi okroglo 170.000 km² in 16.000.000 prebivalcev; ako se jo zopet iz leta Adrianopol prežene, imela bude v zmišljenih diplomatskih posvetovanj k večji 15.000 km² in 1.500.000 prebivalcev.

Ti račun temeljijo danes seveda le na celem ali v splošnem ne bodejo napačni. Iz njih razvidi, da izgubi Turčija skoraj vso svojo evropejsko zemljo; niti ena desetina ji ne ostane. Grška in Srbska sta se obogateli na krvavorikah Bulgarije... Pa kdo vè, kakšne bodo bodočnost. Ogenj pod vragovim kotlom na Balkanu še ni ugasnil...

Spomenik hvaležnosti.

V mestu Mondsee na Zgornjem Avstrijskem je se je te dni pravi spomenik hvaležnosti. Spomenik velja velikodušni dobrotnici, poknežinji Ignatije von Wrede. Ta knežinja je lastnica graščine Mondsee; vsled svoje dobrosrčnosti ostala je nepozabljena.

Ein Denkmal der Dankbarkeit.

Med vojno leta 1866 umrlo je 25 ranjenih vojakov, dokler niso popolnoma zdravi. Že ko je še živela, davala je svoto, k

Hud konec

je marsikdaj celo lahke rane, otiski, izotekline, boleznj kože itd., ako se ne drago z njimi posebno skrbno. V to je potrebno imati Fellerjev vnetju nasprotujoči zeliščni

rovala je velike svote za revne in za splošno-koristne namene. Istotako je določila v svojem testamentu v slične namene večje svote. Hvaležni čestitci pokojne dobrotnice postavili so ji zdaj spomenik, katerega kaže naša slika.

Dopisi.

Pekel pri Poličanah. V torek dne 19. avgusta t. l. se vrši v Peklu na Poljčanskem kolodvoru veliki živinski sejem in je veliki prigon živine kakor obisk kupecev pričakovati.

Sv. Benedikt slov. gor. (Zalostni prigodek.) Mati Mesarec iz Obrata, fara sv. Benedikta, je svoje sine našuntala, da so očeta napadli za vrat, davili in topli; prvič se oče s tem reši, da je staršega sina Franca ugriznil v roko; drugič ga je sin premagal in hudo zmučil; slišali so to zverinsko tuljenje vsi sosedi. — Vzlic zdravniškemu spričevalu očeta in ovadbi so zdaj — sini tožitelji, oče pa obdolženec. To je pač malo čudno in bo treba natančnih poizvedb!

Sv. Lenart pri Brežicah. Letošnjo zimo smo poročali, kakšna prijateljica nam je klerikalna obitelj gostilne Krulc, najbolj pa le gospodinja, ki hlače nosi in ki ne želi ničesar na svetu s tako radostjo, kakor komet našega lista. Sedaj pa naj izvejo naši zvesti somišljeniki, da se ti farovski bahači sami bližajo z urnimi koraki svojemju koncu. Ko so naši prijatelji iz našega poročila spoznali zahrbtnost teh farovških podrepnikov, so samoumevno kratkomalo prenehali z obiski te gostilne in sedaj kraljuje v prostorih sobi dolgečas in Krulc sam, ki se kratkocasi z odganjanjem muh. Ko je bil priredil nekak „bal“, so samevale le prazne mize in šaljivec je drugi dan pripovedoval, da je na tej veselici prišel na vsakega gosta po en muzikant ter tri zastarele natakariče. Krulca je zapustil tudi dični njegov sodrug, znani nikdar trezni domači prijatelj Gaiser, ki je radi ljubimkanja s Srbi in poniževanja naše države odišel šest tednov ričet pihat in vodo pit namesto rujnega vinčka žajfat. Gostov ni in jih ni. Tudi devičica Micka vedno globoko vzdihuje menda ranjenega srčica in ima najbrž nalogo, da zdaj pa zdaj pokuka iz temne kuhinje kakor nuna iz svoje celice na maloštevilne goste. Sami „ah“, „oh“ in „oj“ odmevajo po praznih prostorih in zato so se odločili vsi skupaj, da jo v kratkem odrinejo v obljubljeno deželo Ameriko, ki je pribelžališče grešnikov in shajališče vseh faliranih ljudi. — Ja, vrag vedi, zakaj res farovski denar nima teka!? Tedaj so nam zastoj želeli konca, ali mi pa ostanemo, kakor smo bili!

„Štajerčevi“ prijatelji!

Kmeti stan, srečen stan; — ali je?

(Izvirni kmeti dopisi.)

Malo je mož, ki bi jih rodila kmeti mati, da bi se zamogli povspeti na odlična mesta, ki pa bi tudi kod taki odločno nastopali za kmeti koristi, kod je bil in je dr. Peter Rossegger. Ta štajerska kmeti korenina bodi vzor vsem prvaško zagriženim poslancem, ter njih farizejsko navihanim popom kod političnim priganjačem, ter ošabnih le za svoj žakelj skrbečih sladkih prijateljev advokatov; ti se kmetu le tedaj sladkajo, ter ga občudujejo, ga imajo za resnično močnega in ubogljivega, ko se gre za njih prazen žep, ko hočejo nekaj postati, nekaj zaslužiti, v vseh drugih slučajih se pa požvižgajo na njega.

Koliko hujskanja so ti paglavci v celi javnosti naredili in še delajo, zlasti v zdajni vojni krizi, ko so se zavzemali le za neotesane divjake tam doli na izhodu, misleči, docela uničiti kmeti stan z groznimi dokladami, na stroške kmeti urednični „Jugoslovanijo“.

Nameste da bi obstojal urad za popravro Drave in drugih rek in voda, govorijo poslanci,

da so le Nemci hoteli večje doklade, Slovenci le za to obstruirajo, ter nas s tem varujejo večjih plačil; ne pomislijo pa ti osrečevalci ljudstva, da mi vedno zdaj enake davke plačujemo, ne dobimo pa od dežele istega, kar bi nam, po plačilih določeno, se dati zamoglo. Pa kaj je poslancem za to, če bude Drava celo ptujsko polje opustošila, vse hiše v vodo padle, da le njim pri mastni plači dobro gre; k večjemu da se potrudijo za dvojezične napise za aborte ob glavnih cestah.

Šoštanska posojilnica, ki je v konkurzu, je rekel Brenčič, da jo je dr. Verstovšek častno zastopal, ko je izposloval, da naj grof Sturghk porabi državni denar v pokritje deficita. Res žalostno! Sramota za tiste poslance, ki stališče zavzemajo: da, ako je tristo kmetov včlanjenih in vsak po svojem deležu, je seveda po pravih dolžen toliko tisočakov oz. stotakov plačati, naj namesto teh, kar tisoči kmetov plačajo in če to iz takozvanega „Notstands-fonda“, ki je kmetu edini pripomoček, ako mu toča, voda, ogenj vse vzeme, da dobi vsaj nekaj krajerjev. Kje je pa šoštansko načelstvo in nadzorstvo? Kje je dr. Majer s 72.000 kronami? Ako se poslanci že pravično zavzemati hočejo, tedaj naj načelstvo pred sodnijo pozovejo, ti so požrli denar; včlanjeni kmeti niso pokradli. Sramota, ako še poslanci hočejo tatvino podpirati. Kaj ne, boljše je, da namesto treh sto kmetov več tisoč kmetov plača deficit, torej da le kmet plača ter molči, da se le tati v črni suknji ne dobijo da le prvaški zagriženec „veliki Slovan“, doktor, šribar in pop odrfijo...

Koliko je voda naredila škode in deževje v obče, koliko sadonosnikov, vinogradov, travnikov, njiv je letošnje, ter še več letin zgubljenih. Pa to nič ne dè, kmeti ki oduhu vedò le prav dobro, ko je kmet v slučajni sili, da ga še bolje včipelejo, odirajo, šinfajo, zlasti napredne značajne može, skušajo jim vzeti ves upliv, končno se pa le vsak sam v grabo zvrne... Oj kmeti stan, kako srečen si! Kako na robu prepada da si, niti sam ne znaš; pa le tujim stanovom in ljudem, ki ti kri pijejo, več veruješ kod sam sebi. Oj srečen stan!

Novice.

Vinska trgatev na Ogrskem bude letos tudi slaba. Poroča se iz podučnih krogov, da se je zaradi večnega deževanja ravno tako množina, kakor tudi kakovosti poslabšala. Peronospora razširja se zlasti v komitatih Pest, Heves, Bacsbosrog, Feer, Csilagy in Krasso. Tudi nevarne trsne bolezni oidium in botyris se hudo razširjajo. Zato so na Ogrskem vinske cene že hudo poskočile in znašajo n. pr. v komitatu Ugessa 64 do 72 kron. Le v Bacski se opazuje nizke cene, ki znašajo 30 do 36 kron.

Toča in zavarovanje. Gledè zavarovanja zoper točo in plačanih odškodnin leta 1912 objavlja se sledeče število: Zavarovano je bilo krmilnih rastlin, krompirja in repe v vrednosti 168.000 K, koroze in sladkorne pese 8.416.000 K, pšenice 224.385.000 K, drugo žitje 154.300.000 K, stročje 7.904.000 K, lan in konoplja 3.161.000 K, trsje in hmelj 2.222.000 K, tobak 6.999.000 K. Skupna svota vseh zavarovanih kmetijskih pridelkov znašala je torej 407.558.000 K. Zavarovalne družbe izplačale so za vsled toče prizadeto škodo 4.306.000 K. Po našem mnenju bi bilo to zavarovanje zoper točo in ujme, ki je sicer res velepotrebnost, stvar države ali dežele, ne pa posameznih večidel judovskih družb, ki hrepenijo zgolj po lastnem profitu.

Nevarna zver divja že od 24. julija v gorovju ob štajersko-koroški meji, zlasti na „Stubalpe“. Doslej se še ni dognalo, kakšna je ta zver. Edino to se vè, da napade skoraj vsak dan kakšnjo čredo živine na planini in napravi tako vsak dan čez 100 kron škode. Sodi se, da je zver volk; brčkone pa divja sploh sed volkov v omenjeni pokrajini. Doslej

potrebno. 12 steklenic pošlje za 5 kron franko apotekar E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz št. 241 (Hrvatsko). Tudi Fellerjeve odrajalne, prebavo pospešujoče kroglice (6 škatljice za 4 kron franko) zamore se obenem naročiti.